

Auran kunnan opiskeluhoitosuunnitelma 2014

Auran yhtenäiskoulu
ja
Kirkonkulman koulu

Huom: Punainen fontti - liitteet lisättävä.

Auran sivistyslautakunta 24.06.2014 § 131

Päivitetty 7.8.2023

Sisällys

1. Taustatietoja.....	4
2. Opiskelu- ja oppilashuolto.....	4
2.1. Yhteisöllinen opiskeluhoolto	5
2.1. Yksilökohtainen opiskeluhoolto	5
3. Oppilashuollon suunnitelmat	6
4. Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa....	7
4.1. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa	8
4.2. Yhteistyö oppilaan siirtyessä esikoulusta 1. luokalle.....	9
4.3. Yhteistyö oppilaan siirtyessä alakoulusta yläkouluun	10
4.4. Yhteistyö oppilaan siirtyessä yläkoulusta toiselle asteelle.....	10
4.5. Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä.....	10
4.6. Yhteistyö kouluterveyden huollon kanssa.....	11
5. Oppimisympäristön turvallisuus ja terveellisyys	15
5.1. Koulun turvallisuuden osa-alueet: ennakointi, poikkeamatilanteiden hoito ja jälkihoito	17
5.2. Järjestyssäännöt ja järjestyssääntörikkomuksiin liittyvät toimenpiteet	17
5.2.1. Kasvatuskeskustelu (POL 35 a §)	18
5.2.2. Kotitehtävien laiminlyönti (perusopetuslaki 36 § 4 mom., 36 a § 1 mom., perusopetusasetus 18 §).....	19
5.2.3. Jälki-istunto (perusopetuslaki 36 § 1 mom., 5 mom. ja 6 mom., 36 a § 1 mom., perusopetusasetus 18 §)	19
5.2.4. Oppilaan määrääminen poistumaan (perusopetuslaki 36 § 2 mom., 36 a § 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)	19
5.2.5. Oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen (perusopetuslaki 36 § 3 mom., 36 a 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)	20
5.2.6. Kirjallinen varoitus (perusopetuslaki 36 § 1 mom., 36 a § 1 mom. ja 7 mom., 36 h §).....	20
5.2.7. Määräaikainen erottaminen (perusopetuslaki 36 § 1 mom., 36 a §, 36 h §)	21
5.2.8. Esineiden tai aineiden haltuunotto (perusopetuslaki 36 d §)	22
Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata ja toimenpiteestä on ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.”	23
5.2.9. Tavaroiden tarkastaminen (perusopetuslaki 36 e § ja 36 f §)	23
6. Muita oppilaiden turvallisuutta ja hyvinvointia edistäviä ohjeita ja toimintatapoja	24
6.1. Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen	24

6.2. Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus	25
6.3. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	25
6.4. Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet	26
6.5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	27
6.6. KiVa-koulu toimintasuunnitelma	27
6.7. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	29
6.8. Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys	30

1. Taustatietoja

Auran kunnan väkiluku on 3 955. Kunnan eri ikäisten asukkaiden osuudet ovat:

alle 15 v. osuus 18,8 %

15 - 64 v. osuus 59,5 %

65v. täyttäneiden osuus 21,7 %

(Tilastokeskus 31.12.2021).

Auran toimii kaksi peruskoulua, jotka muodostavat hallinnollisesti yhden kokonaisuuden: Auran yhtenäiskoulu (lv. 2022-2023 oppilaita 438), sekä Kirkonkulman koulu (lv. 2022-2023 52 oppilasta). Auran yhtenäiskoulun rehtori toimii myös Kirkonkulman koulun rehtorina.

Auran kunnassa on opettajia 46 (Yhtenäiskoulu ja Kirkonkulman koulu). Pöytyän Kansanterveystyön kuntayhtymä tuottaa kouluterveydenhuollon palvelut. Varsinais-Suomen hyvinvointiyhtymä (Varha) vastaa koulupsykologi- ja koulukuraattoripalveluista.

2. Opiskelu- ja oppilashuolto

Opiskeluhoito tarkoittaa opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Opiskeluhoitoa on sekä perusopetuslaissa määritelty oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa määritelty opiskelijahuolto. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013).

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013).

2.1. Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaitosyhteisön toimintakulttuuria ja niitä toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoiltoa toteuttavat kaikki opiskeluhoillon toimijat.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmä suunnittelee ja toteuttaa ohjausryhmän tarvekartoituksen pohjalta oppilashuollollisia toimenpiteitä koulun tasolle (esim. teemapäiviä, tapahtumia, hankkeita). Ryhmän puheenjohtajana toimii rehtori. Muina jäseninä siihen kuuluvat Auran yhtenäiskoulussa apulaisrehtori, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja. Tarvittaessa ryhmän työskentelyyn voivat osallistua myös muut oppilashuoltotyöhön osallistuvat. Ryhmä voi myös konsultoida opettajaa ja luoda opettajille välineitä kohdata haastava oppilas, ryhmä tai luokka esim. järjestämällä ns. luokka-astekohtaisia pedagogisia oppilashuoltoja. Ryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa.

Kirkonkulman koulun koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa ja sen kokoonpano on seuraava: rehtori, koulun opettajat, erityisopettaja, kuraattori, koulupsykologi, terveydenhoitaja sekä tarvittaessa sosiaalitoimen edustaja.

2.1. Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon toteuttamisesta määrätään Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia:

- 1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;
- 2) opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalveluja;
- 3) monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa; ja

4) koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveystalveluja.

Monialaista yksilökohtaista opiskeluhuolta toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5§).

Monialaisten asiantuntijaryhmien kokoontumisajat sovitaan lukuvuosittain.

Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämisessä korostuu erityisesti luokanopettajan ja luokanvalvojan rooli, sillä hän on oppilaan lähiohjaaja, joka tuntee oppilaan kokonaisvaltaisesti. Hän seuraa luokan, oppilaan opintojen edistymistä ja kehittymistä.

Oppilashuoltoryhmän (monialaisen asiantuntijaryhmän) jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta.

Oppilaan omat toivomukset on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Alaikäisellä ja vajaanvaltaisella on oikeus kieltää huoltajaa tai muuta laillista edustajaa osallistumasta itseään koskevan asian käsittelyyn ja saamasta häntä koskevia tietoja painavasta syystä, jos ei selvästi vastoin hänen etuaan. Arvion edun vastaisuudesta tekee oppilashuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö.

Huoltajalla ei oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

3. Oppilashuollon suunnitelmat

Oppilashuollon toimintatavat on kirjattu suunnitelmiin. Auran kunnassa kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- paikallinen opetussuunnitelma (oppilashuollon osuus)
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään Auran kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma tulee ottaa huomioon kuntalain [\(365/1995\) 65 §:n](#) mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417 12§).

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma on molempien koulujen yhteinen. Se on laadittu yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

4. Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Perusopetuksessa toteutettavan ohjauksen ja oppilashuoltotyön yksi keskeisistä tavoitteista on tukea niitä oppilaita, joilla on opiskelussaan vaikeuksia tai jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle. Oppilaita tuetaan myös silloin, kun he siirtyvät kouluasteelta toiselle. Siirtymiin liittyy erityisesti sosiaalisen tuen tarve ja tiedon kulun haasteet.

Ohjauksen tulee jatkua yhtenäisesti koko perusopetuksen ajan siten, että kaikki opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa (esikoulusta kouluun, 6.luokalta 7. luokalle ja yläkoulusta toiselle asteelle).

Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä opiskelutaitojen kehittämisessä ja pyrkiä ennaltaehkäisemään opintoihin liittyvien ongelmien syntymisessä. Lisäksi jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Lukuvuoden mittaan järjestettävissä henkilökohtaisissa tapaamisissa, vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa opettajat käyvät läpi oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyviä kysymyksiä yhdessä huoltajien kanssa.

Kouluissamme ohjauksesta vastaa vuosiluokilla 1-6 luokanopettaja ja vuosiluokilla 7-9 pääsääntöisesti oppilaanohjaaja yhdessä muiden opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Päättävien luokkien työelämään tutustuminen ja muiden luokkien koulun sisäiseen työelämään tutustuminen järjestetään syksyllä ja keväällä vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Eri oppiaineiden opetussuunnitelmien sisältöihin kuuluu lisäksi yrittäjyyteen, työelämän vaatimusten ja taitojen opettamiseen liittyvien asioiden käsittelyä.

Nivelvaiheissa oppilaiden tukena on etsivä nuorisotyöntekijä, jonka työn tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivän nuorisotyön palvelut Auran kunnassa toteutetaan yhteistyössä Pöytyän kunnan kanssa. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa.

4.1. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Oppilaalla on oikeus saada työpäivinä opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Oppilasta autetaan koulunkäyntiin liittyvissä vaikeuksissa eri tukimuodoin. Tukimuoto määräytyy yksilöllisesti vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Keskeistä on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen, tukitoimien aloittaminen ja yhteistyö huoltajien kanssa.

Yleiseen tukeen kuuluvat tukiopetus, eriyttäminen, osa-aikainen erityisopetus, samanaikaisopetus. Tukea antaa luokanopettaja/aineenopettaja tai erityisopettaja. Tuen piirissä ovat kaikki koulun oppilaat.

Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä.

Oppimissuunnitelma laaditaan yhdessä huoltajien kanssa, tavoitteena tukea oppilasta yleisopetuksen oppimäärän suorittamisessa. Tehostettua tukea antaa

luokanopettaja/aineenopettaja tai erityisopettaja oppilaalle laaditun oppimissuunnitelman mukaan.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Lukuvuoden aikana kaikille oppilaille ja huoltajille annetaan ohjausta ja tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä tulevaisuudelle. Edelleen huoltajille selvitetään, kuinka ohjaus koulussa on järjestetty sekä miten on hoidettu opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyvät asiat koulukohtaisesti.

Huoltajalla on oikeus yhteistyöhön koulun kanssa opetuksessa ja yhteistyöhön koulun kanssa laadittaessa lapselle oppimissuunnitelma sekä käsiteltäessä tehostetun tuen aloittamista ja järjestämistä pedagogisen arvion perusteella moniammatillisesti oppilashuoltotyössä (Perusopetuslaki 24.6.2010/642 16 a §).

Huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä ja jos oppilaan opiskelun järjestetään erityisin opetusjärjestelyin (Perusopetuslaki 24.6.2010/642 17§).

Huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi myös, jos oppilasta ollaan jättämässä vuosiluokalle oppilaan yleisen koulumenestyksen vuoksi (Perusopetuslaki (13.6.2003/477 22§).

Lisäksi huoltajalla on oikeus tulla kuulluksi ennen kurinpitorangaistuksen antamista oppilaalle ja saada ilmoitus muista oppilaaseen kohdistetuista ojentamisista (Perusopetuslaki 13.6.2003/477 36 a §).

Perusopetuslaissa tarkoitettu opetus on julkista. Perustellusta syystä voidaan oikeutta päästä seuraamaan opetusta rajoittaa. (Perusopetuslaki 21.8.1998/628 19§).

4.2. Yhteistyö oppilaan siirtyessä esikoulusta 1. luokalle

Oppilaaksi ottaminen ja ilmoittautuminen kouluissa tapahtuu maaliskuussa. Toukokuussa pidetään siirtopalaveri, jossa esikoululaisten tietoja siirretään

opettajille vanhempien luvalla. Toukokuussa on myös tulevien ekaluokkalaisten tutustumispäivä ja vanhempainilta.

4.3. Yhteistyö oppilaan siirtyessä alakoulusta yläkouluun

Tiedonsiirtopalaverit järjestetään opettajien ja erityisopettajien kesken. Kaikille kuutosille järjestetään yhteinen tutustumispäivä.

4.4. Yhteistyö oppilaan siirtyessä yläkoulusta toiselle asteelle

Yhdeksännellä luokalla oppilaat tutustuvat toisen asteen opintoihin. Ensisijaisesti tutustuminen tapahtuu Turun ja Loimaan ammatti-instituutteihin, sekä Elisenvaaran lukioon. Muihin lukioihin tutustuminen tapahtuu lukioiden info-illoissa, joissa esitellään koulujen opiskelutarjontaa.

Oppilaanohjaaja esittelee oppilaanohjauksen luokkatunneilla jatko-opintomahdollisuudet. Tavoitteena on saada kaikki oppilaat hakemaan mieluisaan jatkokoulutuspaikkaan. Yhdeksännen luokan aikana järjestetään vanhempainilta, jossa esitellään jatko-opintomahdollisuuksia.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden jatko-opinnot suunnitellaan yksilöllisesti moniammatillisessa yhteistyössä. Kaikilta siirtyviltä oppilaita ja heidän huoltajiltaan pyritään saamaan tiedonsiirtolupa viimeisen lukuvuoden aikana.

4.5. Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Yhteistyötä tehdään terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä monipuolisesti lukuvuoden aikana alakoulun ja yläkoulun osalta seuraavasti: kouluterveydenhoitajan alakoulun tunnit (esim. murrosikä, ensiapu) ja hammashoitolan henkilökunnan tunnit ”hammasvalistuksesta”. Yläkoulun 8.luokille järjestetään perhesuunnittelunneuvolan terveydenhoitajan tunti.

4.6. Yhteistyö kouluterveyden huollon kanssa

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu

- o oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- o vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- o oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- o kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- o suun terveydenhuolto
- o oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset

Määräaikaiset terveystarkastukset ja terveysneuvonta

Koko ikäluokan kattavat terveystarkastukset muodostavat kouluterveydenhuollon toiminnan rungon ja mahdollistavat jokaisen oppilaan ja hänen perheensä tapaamisen. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti oppilaan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa suhteessa ikään ja kehitysvaiheeseen ja pyritään löytämään mahdolliset sairaudet sekä terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät. Kouluterveydenhuollon henkilöstö on avainasemassa ongelmien varhaisessa havaitsemisessa ja tuen tarjoamisessa. Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset, joista 1., 5. ja 8. luokan terveystarkastukset ovat laajoja. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.

Laajat terveystarkastukset

Laajassa terveystarkastuksessa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat yhdessä oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi aina myös koko perheen hyvinvointia ja vanhemmat kutsutaan mukaan. Tarkastukseen sisältyy vanhempien haastattelu sekä opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa ja tarvittaessa tehdään yhteistyötä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa.

Terveyden edistämisen lisäksi tavoitteena on tunnistaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa oppilaan ja hänen perheensä erityisen tuen tarpeet ja järjestää tarvittava tuki sekä seurata tilanteen edistymistä yhdessä laaditun

suunnitelman mukaisesti. Terveystarkastuksia tehdään myös yksilöllisen tarpeen mukaan myös muina ajankohtina, esim. koulun uusille oppilaille. Tarkastuksista poisjäävien tuen tarve selvitetään, koska tiedetään, että tarkastuksista poisjääneiden riski syrjäytymiseen on suurempi kuin niihin osallistuneilla. Tuen tarvetta voidaan selvittää esimerkiksi ottamalla yhteyttä perheeseen tai järjestämällä kotikäynti.

Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan asiakkaita yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Kouluterveydenhuollon tärkeä työmuoto ovat avoimet vastaanotot, joille oppilaat voivat tulla aikaa varaamatta keskustelemaan oireistaan ja mieltään vaivaavista asioista.

Terveystarkastuksissa kerätään anonyymiä tietoa luokan ja koulun hyvinvointitilanteesta. Tätä tietoa hyödynnetään oppilashuollon yhteisöllisten toimenpiteiden suunnitteluun, oppilashuollon toimintasuunnitelman laadintaan ja kuntatason suunnittelutyöhön.

Kouluterveydenhuollon yhteistyö muun oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa

Kouluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Se tekee kiinteää yhteistyötä opettajien, koulukuraattorin, koulupsykologin, sosiaalitoimen ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa sekä yhteisön hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisyyn, terveystarkastusten että yksilöllisen tuen järjestämisen osa-alueilla. Tietojen siirto tapahtuu salassapitosäännöksiä noudattaen.

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Kouluterveydenhuoltoon ja koululääkäritoimintaan ei kuulu varsinainen sairaudenhoito, paitsi ensiapu koulutapaturmissa ja ensihoito-ohjeet sairastuneille. Koululaisten sairaanhoidolliset asiat hoidetaan pääsääntöisesti terveysasemilla, vanhemmat varaavat tarvittaessa ajan terveysasemalle.

Lääkitys koulupäivän aikana

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitettut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaatikoilla tai epileptikoilla.

Myös muut pitkäaikaissairaudet voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana. Usein työntekijän tehtävänä on annostella huoltajan toimittama lääkeannos, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- tai iltapäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensisijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta toimintayksikön työntekijä.

Lääkehoidon järjestäminen koulussa

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa perustuu oppilaan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen yhteiseen sopimukseen. Kouluja sekä koululaisille järjestettävää aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan pitää niin sanottuina lääkehoidon epätyypillisinä alueina. Näillä epätyypillisillä alueilla lääkehoitoa toteuttavat usein lääkehoitoon kouluttamattomat henkilöt.

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut oppaan Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:6) ja oppaan Toimintamalli diabetesta sairastavan lapsen koulupäivän aikaisesta hoidosta (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:9).

Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa. Yhteistyön merkitys lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa korostuu erityisesti näillä lääkehoitoa toteuttavilla epätyypillisillä alueilla. Ennen suostumuksensa antamista lääkehoitoon ryhtyvälle työntekijälle ja hänen esimiehelleen tulee selvittää lääkitsemiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Lääkitsemiseen, silloin kun se on työnantajan hyväksymää toimintaa, liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin koulutyössä yleensäkin.

Koulutus lääkehoitoon

Lääkehoitoon kouluttamaton henkilöstö voi osallistua luonnollista tietä annettavan ja ihon alle pistettävän lääkehoidon toteuttamiseen yksittäistapauksissa tai tilannekohtaisen harkinnan ja riittävän lisäkoulutuksen jälkeen. Koulutuksen antaa laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö ja kirjallisen luvan terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri. Yleensä erikoissairaanhoidon diabeteshoitajat antavat pistosopetuksen ja kirjallisen pistoslunan diabeetikkolapsen hoitoon osallistuville. Opetuksen ja pistoslunan voi antaa myös perusterveydenhuollossa toimiva terveydenhuollon

ammattihenkilö, esimerkiksi terveydenhoitaja. Diabeteshoitajalla tai muulla hoitajalla tulee tätä varten olla yksikkönsä diabeteslääkärin tai ylilääkärin valtuutus pistosopetukseen. Lääkehoidon osaaminen tulee varmistaa säännöllisesti. Lisäkoulutuksen järjestäjä vastaa lääkehoidon koulutuksen laadusta, laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö näytön vastaanottamisesta ja luvan myöntänyt lääkäri tehtävän edellyttämän osaamisen ja lisäkoulutuksen tason määrittelystä.

Sairaalan lapsen ja nuoren opettaminen

Oikeus opetukseen kuuluu myös sairaalassa oleville lapsille. Peruskoululain 4 §:n mukaan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Sairaalakoulu on silta lapsen arkeen. Koulu on normaalia, ikätasoon kuuluvaa toimintaa vaikeassakin elämäntilanteessa. Koulu tukee tervettä puolta lapsen elämässä. Sairaus ei ole este opiskeluun. Lapsella on oikeus oppilaana oloon ja oppimiseen sairaalassa ollessaan. Sairaalaopetuksen määrä ja opetusjärjestelyt riippuvat oppilaan terveydentilasta. Esimerkiksi tartuntavaarassa olevien lasten opetus järjestetään vuoteen vierellä yksilöopetuksena. Kun lapsi voi liikkua vuoteen/ pyörätuolin avulla tai omin jaloin, oppilaat saavat ryhmäopetusta sairaalan koulutiloissa.

Mielenterveyden pulmista kärsivät oppilaat saavat yksilöopetusta osastolla, jos kyseessä on esim. kriisi- tai vierihoito. Lasten- ja nuortenpsykiatrisessa avo- tai osastohoidossa olevien oppilaiden opetus toteutetaan sairaalakoulussa pienryhmä- tai luokkamuotoisena erityisopetuksena.

Hoitajaksojen lyhentyessä sairaalakouluissa on kehitetty lisäpalvelumuotoja nivelvaiheisiin, joissa oppilas on tulossa hoitoon tai palaamassa hoitajakson jälkeen omaan kouluunsa. Sairaala- ja kotikoulu järjestävät yhteisiä neuvotteluja. Opettajat ja oppilashuollon henkilöt voivat olla myös puhelinyhteydessä sairaalakoulun henkilöstöön. Joissakin sairaalakouluissa hoitojonossa oleva oppilas voi saada odotusajaksi koulupaikan sairaalakoulussa. Sairaalan lapsen ja nuoren opetuksessa yhteistyön tärkeys korostuu. Jos lapsella on terveyteen liittyviä ongelmia, opettaja saa tietoa lääkityksestä, apuvälineistä, terapioista, kuntoutumiskeinoista jne. keskusteluissa huoltajien ja koulun

oppilashuoltoryhmän kanssa. Huoltajien suostumuksella saa lisätietoa oppilasta hoitavilta henkilöiltä sekä sairaalakoulusta.

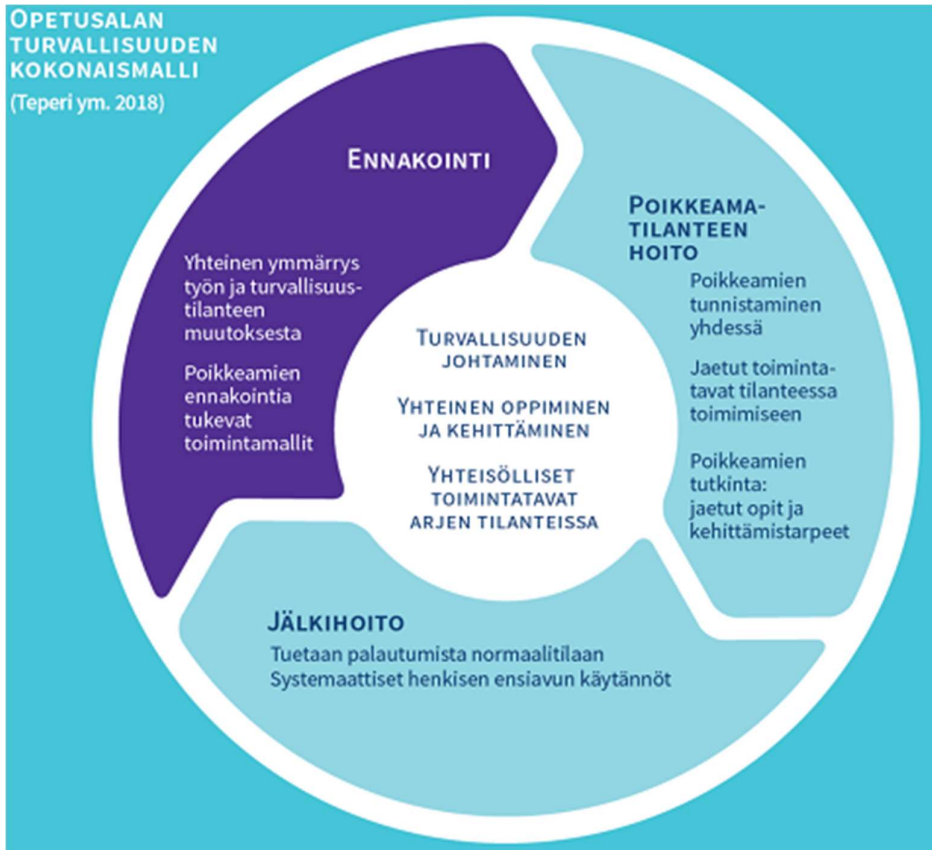
Somaattisesti pitkäaikaissairailta lapsilla voi olla vaikeuksia hyväksyä sairautensa ja oppia elämään sen kanssa. Tämä tulee huomioida koulussa, jotta kohtuuttomia oppimisen esteitä ei pääse syntymään. Oppilaiden mielenterveyden pulmat aiheuttavat usein syyllisyyttä, huonommuudentunnetta ja häpeää sekä lapsissa että heidän huoltajissaan. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä koulun oppimisympäristöissä tulee korostua arvostava, ammatillinen aikuisuus. Sen avulla voidaan kohdata kipeitäkin asioita ja auttaa oppilasta löytämään paikkansa kouluyhteisössä tasavertaisena toimijana.

5. Oppimisympäristön turvallisuus ja terveellisyys

Perusopetuslain 29 § mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Työnantajan ja opetuksen järjestäjän edustajana esimies ja johtaja ovat vastuussa sekä työyhteisönsä että oppilaittensa terveydestä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista.

Kokonaisvaltainen turvallisuus syntyy siitä, että päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa johdetaan turvallisuuden kaikkia osa-alueita (kuva 1).

kuva 1: Opetusalan turvallisuuden kokonaismalli (Teperi ym. 2018)

Turvallisuuskulttuurin rakentaminen ei ole kuitenkaan ainoastaan johdon tehtävä, vaan kaikki organisaation työntekijät voivat vaikuttaa turvallisuuteen.

Ennakointi tarkoittaa kaikkia niitä toimenpiteitä, joita kouluyhteisössä voidaan toteuttaa turvallisuuden kehittämiseksi, jotta mahdolliset riskit tunnistetaan varhain ja seuraukset olisivat mahdollisimman pieniä. Onnistunut turvallisuuden johtaminen on asioiden ennakointia pelkän reagoinnin sijasta.

Poikkeamatilanteen hoito tarkoitetaan toimintaa silloin, kun turvallisuuspoikkeama on jo toteutunut ja tilannetta pyritään hallitsemaan. Esimerkkinä turvallisuuspoikkeamasta eli toteutuneesta riskistä on tapaturma tai uhkatilanne.

Jälkihoito tarkoittaa niitä toimenpiteitä, joilla tuetaan palautumista normaalitilaan poikkeamatilanteen jälkeen. Toimenpiteitä ovat esimerkiksi poikkeamatilanteesta toipuminen, henkinen tuki, poikkeaman raportointi ja mediaviestintä. (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/turvallisuuden-johtaminen>)

5.1. Koulun turvallisuuden osa-alueet: ennakointi, poikkeamatilanteiden hoito ja jälkihoito

Koulun toimintaa ohjaavat lait, asetukset ja suunnitelmat luovat perustan koulun turvallisuudelle. Ne kertovat, miten turvallisuuteen liittyviä asioita ennakoidaan, miten poikkeamatilanteissa toimitaan ja miten jälkihoito toteutetaan.

Auran kouluille on laadittu riskien tunnistamista varten turvallisuussuunnitelmat. Muita turvallisuussuunnitelmia ovat sivistystoimen valmius- sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, koulun kriisi- ja pelastussuunnitelma (Pelastuslaki 379/2011 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 1 ja 2 §) sekä kiusaamisen vastaisen toiminnan suunnitelma, joka on parhaillaan päivityksessä (syksy2023).

Aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset, työterveyshuollon työpaikkaselvitykset ja terveydensuojeluviranomaisen terveydensuojelulain (19.12.2014/1237) 45 §:n perusteella tekemät tarkastukset ja tutkimukset, ovat osa ennakoivaa turvallisuusjohtamista samoin kuin poistumisharjoitukset, jotka tehdään vuosittain yhteistyössä palo- ja pelastustoimen kanssa.

Koulun arkipäivässä oppilaiden turvallisuudesta huolehditaan monin tavoin; välittämällä, tiedottamalla riittävästi sekä tekemällä yhteistyötä kotien kanssa ja moniammatillisesti.

Turvallisuutta lisäävät myös mm. toimiva välituntivalvonta sekä toimintaohjeiden ja järjestyssääntöjen noudattaminen.

5.2. Järjestyssäännöt ja järjestyssääntörikkomuksiin liittyvät toimenpiteet

Oppilaalla on velvollisuus käydä koulua eli osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta. Oppilaalla on velvollisuus oppia eli suorittaa oppivelvollisuus siten, että hänellä on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot. Oppilaan velvollisuus on myös tehdä tehtäviä ja olla kunnolla eli suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti (ei esim. kiusaa, häiritse tai tee väkivaltaa). Oppilaan tulee noudattaa järjestyssääntöjä. (Perusopetuslaki 21.8.1998/628)

Järjestyssäännöillä edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Järjestyssäännöt käydään läpi oppilaiden, huoltajien ja opettajien välisenä yhteistyönä joka lukuvuoden alkaessa, esim. vanhempainillan yhteydessä.

Ensisijainen puuttumiskeino järjestyssääntörikkomuksissa on kasvatuskeskustelu, jonka koulun opettaja tai rehtori voi määrätä enintään 2 tunniksi. Jälki-istuntoa saavat antaa koulun opettaja sekä rehtori. Kirjallisen varoituksen antamisesta päättää opetuksen järjestäjän monijäseninen toimielin tai opetuksen järjestäjän niin päättäessä koulun rehtori. Koulusta ja opiskelusta pidättämisestä / erottamisesta koskevat päätökset voi tehdä vain monijäseninen toimielin.

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatuskeskustelun, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimenpiteiden käyttöä ja niiden kehittymistä (Perusopetuslaki 36 i §). Koulukohtaiset tiedot, lähinnä kasvatuskeskustelujen määrä ja vaikuttavuus (yksilökohtaisia tietoja ei käsitellä) käsitellään tarvittaessa määräajoin koulukohtaisessa oppilashuoltoryhmässä. Kaikki edellä mainitut toimenpiteet ilmoitetaan huoltajalle ja kirjataan opetuksen järjestäjän määräämällä tavalla.

Lisätietoja kurinpitokeinoista ja turvaamistoimenpiteistä perusopetuksessa:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kurinpitokeinot-ja-turvaamistoimenpiteet-perusopetuksessa>

5.2.1. Kasvatuskeskustelu (POL 35 a §)

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muutoin rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti, voidaan ensisijaisena toimenpiteenä määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestäväan kasvatuskeskusteluun. Kasvatuskeskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Kasvatuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Kasvatuskeskusteluun määrää koulun opettaja tai rehtori. Kasvatuskeskustelu tulee kirjata ja siitä tulee ilmoittaa oppilaan huoltajille. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Keskusteluun voivat osallistua myös muut oppilaan opetukseen tai oppilashuoltoon osallistuvat henkilöt.

5.2.2. Kotitehtävien laiminlyönti (perusopetuslaki 36 § 4 mom., 36 a § 1 mom., perusopetusasetus 18 §)

Jos oppilas on laiminlyönyt hänelle määrätty kotitehtävät, hänet voidaan määrätä suorittamaan laiminlyödyt tehtävät koulupäivän aikana tai jälkeen korkeintaan tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena.

5.2.3. Jälki-istunto (perusopetuslaki 36 § 1 mom., 5 mom. ja 6 mom., 36 a § 1 mom., perusopetusasetus 18 §)

Opettaja tai rehtori voi jälki-istunnossa teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka ovat kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Jälki-istunnossa voidaan myös edelleen velvoittaa istumaan hiljaa. Jälki-istuntoa ei voida miltei osin järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muiden koulun suunnitelmien mukaisesta opetuksesta.

5.2.4. Oppilaan määrääminen poistumaan (perusopetuslaki 36 § 2 mom., 36 a § 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)

”Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Rehtori tai opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta.

Oppilaan määräämisestä poistumaan on ilmoitettava oppilaan huoltajalle. Oppilaan määrääminen poistumaan tulee kirjata.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on poistettu oppitunnilta tai koulun tilaisuudesta, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa poistumaan määräämisen jälkeen. Rehtori tai opettaja päättää, miten valvonta järjestetään.”

Tällaisessa tilanteessa on syytä pyytää paikalle koulun henkilökuntaan kuuluva todistaja.

5.2.5. Oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen (perusopetuslaki 36 § 3 mom., 36 a 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen.

Opetuksen epäämisestä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja tarvittaessa koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Opetuksen epääminen tulee kirjata. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa opetuksesta epäämisen jälkeen.

Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36 h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi.”

5.2.6. Kirjallinen varoitus (perusopetuslaki 36 § 1 mom., 36 a § 1 mom. ja 7 mom., 36 h §)

”Oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallisen varoituksen antamisesta päättää opetuksen järjestäjän monijäseninen toimielin tai opetuksen järjestäjän niin päättäessä koulun rehtori.

Ennen kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen kirjallisen varoituksen antamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kirjallinen varoitus, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.”

5.2.7. Määräaikainen erottaminen (perusopetuslaki 36 § 1 mom., 36 a §, 36 h §)

”Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaisesta erottamisesta päättää opetuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin. Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tulee olla edustettuna käsiteltäessä oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa opetustoimesta vastaavassa toimielimessä, jollei sosiaalihuollosta vastaava toimielin arvioi läsnäolon olevan ilmeisen tapeetonta.

Ennen oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Ennen määräaikaista erottamista on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräaikaisesta erottamisesta tulee antaa päätös.

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tämän suunnitelman laatimiseen.

Määräaikaista erottamista koskevaa päätöstä ei voida pääsääntöisesti täytäntöönpanna ennen kuin se on saanut lainvoiman. Päätös saa lainvoiman, kun päätökseen ei voi enää hakea muutosta. Kun oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen. Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta lainvoimaa vailla olevana ja täytäntöönpanon alkamisen ajankohdasta on päätettävä samalla kun määräaikaisesta erottamisesta päätetään.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, joka on erotettu määräaikaista, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.”

5.2.8. Esineiden tai aineiden haltuunotto (perusopetuslaki 36 d §)

”Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Kiellettyjä ja vaarallisia esineitä ja aineita ovat muun muassa alkoholi, tupakkalain tarkoittama tupakka ja muut tupakkatuotteet, kuten sähkötupakka ja nuuska, huumausainelain tarkoittamat huumausaineet, veitset, ampuma-aseet, voimakkaat laserosoitimet sekä vastaavat esineet ja aineet.

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita sekä esineitä tai aineita, joita käytetään oppimisen tai opetuksen häiritsemiseen. Esineen tai aineen haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslaissa. Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita on voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän työsuunnitelman opetukseen tai toimintaan koulussa tai koulun ulkopuolella.

Esineiden ja aineiden haltuunotto on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa on

noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.

Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle. Esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata ja toimenpiteestä on ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.”

5.2.9. Tavaroiden tarkastaminen (perusopetuslaki 36 e § ja 36 f §)

”Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Oppilaan tavaroilla tarkoitetaan esimerkiksi laukkuja, penaaalia ja erilaisia koteloita ja säilytystiloilla esimerkiksi kaappia ja pulpettia. Päällisin puolin tapahtuvalla tarkastamisella tarkoitetaan henkilön yllä olevien vaatteiden ulkopuolista käsin koettelemista. Tarkastusoikeus ei ulotu oppilaan vaatteiden ja ihon väliin kätkeytyneiden esineiden tai aineiden etsimiseen. Hallussapidon ilmeisyydellä tarkoitetaan vaatimusta siitä, että epäilyn perusteella on konkreettinen tosiseikka, joka voi olla esimerkiksi opettajan tai rehtorin oma näköhavainto tai oppilaan tai toisen viranomaisen ilmoitus.

Oppilaalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita on voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän työsuunnitelman opetukseen tai toimintaan koulussa tai koulun ulkopuolella.

Tavaroiden tarkastaminen on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteellä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa. Oppilaan tarkastaminen tulee kirjata ja toimenpiteestä on ilmoitettava oppilaan huoltajille mahdollisimman pian.”

6. Muita oppilaiden turvallisuutta ja hyvinvointia edistäviä ohjeita ja toimintatapoja

6.1. Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Auran kouluissa on käytössä sähköinen poissaolojen seurantajärjestelmä Wilma. Huoltajan on mahdollista seurata oppilaan koulutyöskentelyn sujumista Wilmasta. Järjestelmän avulla huoltajat ja opettajat voivat pitää yhteyttä mm. pikaviesteillä. Huoltaja voi ilmoittaa oppilaan poissaolot luokanopettajalle/luokanvalvojalle Wilmassa. Käyttöä varten tarvitaan käyttäjätunnus ja salasana. Opettajilla ja ohjaajilla on työpuhelin. Kiireellisissä asioissa suosittelemme huoltajaa soittamaan koululle. Puhelinnumerot löytyvät Auran kunnan nettisivuilta

<https://aura.fi/auran-yhtenaiskoulu/henkilokunta/>

Jos oppilas sairastuu ja joutuu olemaan pois koulusta, vanhempien tulee ilmoittaa poissaolosta samana päivänä esim. puhelimitse, tekstiviestinä tai Wilma-viestinä luokanopettajalle/luokanvalvojalle. Lomamatkat tulee pyrkiä sijoittamaan koulujen loma-aikoihin. Ennalta tiedossa oleviin poissaoloihin on pyydettävä lupa etukäteen. Luokanopettaja/luokanvalvoja voi myöntää luvan enimmillään kolme (3) päivää kestäviin poissaoloihin. Pidempiin lomiin lupa tulee anoa kirjallisesti. Luvan myöntämisestä oppilaalle yli yhden viikon poissaoloon päättää apulaisrehtori (Auran kunnan hallintosäntö 1.1.2023).

6.2. Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulutapaturmia ehkäistään kartoittamalla riskit ja vaaranpaikat muun muassa sisätiloissa, koulupihoilla ja koulumatkoilla. Riskiarviointi päivitetään säännöllisesti. Eri turvallisuushaasteiden kartoittamiseksi ympäristöä tarkastellaan myös erilaisten käyttäjien ja siellä harjoitettavan toiminnan näkökulmasta.

Rakenteelliset turvallisuusratkaisut, kiinteistön ja irtaimiston ylläpito, korjaukset, siisteydestä ja järjestyksestä huolehtiminen sekä aktiivinen ja ennakoiva turvallisuusasioista tiedottaminen ennaltaehkäisevät myös tapaturmia.

Koulun kriisisuunnitelmassa on nimetty ensiaputaitoiset työntekijät ja heidän ensiaputaitonsa pidetään ajan tasalla. Hoitoa tarvitseva oppilas ohjataan kouluterveydenhoitajalle/terveysasemalle tai vakavissa tapauksissa tilataan ambulanssi. Tapaturman sattuessa ollaan yhteydessä oppilaan huoltajaan. Koululla on vakuutus, joka korvaa koulutapaturmasta johtuvat kulut. Koulutapaturmasta tehdään ilmoitus vakuutusyhtiölle (korvausasiat).

6.3. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotiailta. Hallussapito- ja käyttökielto on kirjattu koulun järjestyssääntöihin. Koulun järjestyssäännöistä informoidaan oppilaita ja heidän huoltajiaan lukuvuosittain. Tupakkatuotteiden hallussapitoon ja käyttöön kouluaikana puututaan järjestyssääntörikkeenä. Koulukohtaisesti sovitaan yhtenäiset käytänteet tilanteisiin puuttumisen osalta. **Erityistilanteiden toimintamalli Auran yhtenäiskoulussa LIITE**

Tupakkatuotteiden käyttö on kielletty perusopetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa sekä käytössä olevilla ulkoalueilla. **Koulutuksen järjestäjä asettaa näkyville tupakointikieltoa osoittavat opasteet** sekä koulujen sisätiloihin että koulujen käytössä oleville ulkoalueille. Opasteet ovat ohjeena myös koulujen iltakäyttäjille sekä muille koulussa asioiville. Koulun rehtori ja opettajat ovat velvollisia puuttumaan koulun alueella tupakoimiseen.

Auran kunnassa on laadittu päihdestrategia osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa? LIITE Päihdestrategiaan on kirjattu ennalta ehkäisevä päihdetyö, toimenpiteet, varhainen puuttuminen sekä päihdeasioissa tehtävä yhteistyö. Oppilashuollon rooli päihdetyössä on päihteidenkäytön varhainen tunnistaminen, varhainen puuttuminen ja hoitoonohjaus. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan vaikuttamalla päihteitä koskeviin tietoihin ja asenteisiin. Teemoja käsitellään oppilaiden kanssa tunneilla (terveystieto) ja kouluterveydenhuollon tarkastuksissa sekä vanhemmille suunnatuissa vanhempainilloissa moniammatillisesti.

6.4. Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulumatkakuljetukset hoidetaan perusopetuslain ja -asetuksen mukaan. Auran kunnan koulukuljetusohjeen (hyväksytty Auran kunnan sivistyslautakunnassa 13.12.2020) mukaan maksuttomaan koulukuljetukseen ovat oikeutettuja 1–2 luokan oppilaat, joiden koulumatka on pidempi kuin kolme kilometriä. Koulumatka on maksuton myös niille 3.–6. luokan oppilaille, joiden koulumatka on yli viisi kilometriä tai, joiden koulumatka on vaikea, vaarallinen tai rasittava. Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (Perusopetuslaki 24.6.2010/642).

Liikennejärjestelyt koulujen pihoissa on asianmukaisesti järjestetty. Mikäli oppilaan linja-autokortti katoaa, vioittuu tai menee käyttökelvottomaksi, oppilas joutuu maksamaan uuden kortin hinnan.

Kuljetusjärjestelyistä johtuen kuljetusoppilaille voi tulla odotustunteja. Aamulla ennen koulun alkua ja koulun päättyessä järjestetään kuljetuksessa oleville oppilaille mahdollisuus osallistua valvottuun odotukseen.

Koulusta lähtevään kuljetukseen nousee koulun pihalta tai sen välittömästi läheisyydestä koulukuljetuksen lähtöpaikalta. Odottelu-aika on vietettävä koulun rajojen sisäpuolella.

6.5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden ja sosiaalisten suhteiden kokonaisuutta, jossa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristön tulee tukea oppilaan kasvua ja oppimista. Sen on oltava fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen ja tuettava oppilaan terveyttä. Auran kouluissa on voimassa järjestyssäännöt sekä perusopetuslain 35 -36 § soveltamiseen tarkoitettu suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (liite 2). (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2. mom. 4-kohta ja Perusopetuslaki 1267/201329 § 3 mom.).

6.6. Kiusaamisen vastainen toiminta

Auran kunnan kouluissa toteutetaan KiVa- tyyppistä toimenpideohjelmia. Sen päivitys on käynnissä (syksy2023). Koteja tiedotetaan kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään puuttumisen käytännöistä Wilmassa ja vanhempainilloissa.

Tällä hetkellä: Kun ilmenee kiusaamista, asia otetaan heti käsittelyyn. Selvittelykeskusteluissa on mukana aina vähintään kaksi opettajaa, toinen haastattelee ja toinen kirjaa tapahtumat ylös. Selvittelykeskustelut käydään mahdollisimman pian (mahdollisuuksien mukaan jo samana päivänä). Selvittelykeskusteluissa noudatetaan KiVa-koulutyyppisiä ohjeita ja menettelyjä. Keskustelut kirjataan, annetut lupaukset allekirjoitetaan ja selvitysasiakirjat tallennetaan. Seurantakeskustelu pidetään yleensä kahden viikon päästä sekä kiusaajan että kiusatun kanssa. Vanhempia tiedotetaan käydyistä keskusteluista. Kaikki kiusaamistapaukset (myös ne, jotka eivät ohjaudu ”Kiva-tiimille”) on kirjoitettava lomakkeille ja laitettava ”KiVa”-kansioon. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2. mom. 4-kohta ja Perusopetuslaki 1267/201329 § 3 mom.).

Selvittelyn kulku:

1. Kiusaamisepäilystä tiedon saanut aikuinen täyttää kiusaajaa haastatellessaan seulontalomakkeen, minkä avulla selvitetään, onko kiusaaminen toistuvaa vai

lyhyt välituntitappelu. Jokaisessa kiusaamis-, tappelu yms. tapauksessa tehdään oppilaille selväksi, että he ovat toimineet tavalla, jota koulussamme ei hyväksytä.

2. Jos kiusaaminen on toistuvaa, käydään selvittelykeskustelu. Aluksi keskustellaan kiusatun kanssa uudelleen. Näin saadaan tarkennettu kuva, mitä on tapahtunut, kauanko kiusaamista jatkunut, ketkä oppilaat osallistuneet kiusaamiseen sekä ketkä jatkossa voisivat tukea kiusattua. Samalla sovitaan uudelleen tapaamisaika. Tämän keskustelun tarkoitus on tukea kiusattua oppilasta ja viestittää, että aikuiset ovat hänen puolellaan. Tiedot kirjataan lomakkeelle.

3. Seuraavaksi kiusaaja tai kiusaajat haetaan yksitellen selvittelykeskusteluun mielellään saman tunnin aikana, ettei heillä ole mahdollista puhua keskenään selvittelykeskustelujen välillä. Keskustelun tavoitteena on tehdä oppilaalle selväksi, että kiusaaminen on tiedossa ja sitä ei koulussa hyväksytä ja sen on loputtava välittömästi. Keskustelussa sovitaan siitä, miten kiusaaja muuttaa toimintaansa eli lopettaa kiusaamisen. Kiusaaja allekirjoittaa yhteisen sopimuksen ja lopuksi sovitaan seurantakeskustelun aika. Luokanvalvoja ilmoittaa kotiin tapahtuneesta.

4. Noin kahden viikon jälkeen kiusattu sekä kiusaaja otetaan seurantakeskusteluun, jossa selvitetään, onko kiusaaminen loppunut.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Kiusaamisesta ja syrjinnästä keskustellaan henkilökunnan ja opettajien yhteisessä kokouksessa, jonka aikana sovitaan yhteisistä menettelytavoista. Koulun koko henkilökunnan tehtävä on seurata oppilaiden käyttäytymistä. Kiusaaminen on teemana myös kaikkien luokkien vanhempainilloissa. Kiusaamisesta on helpompi puhua kotona kuin koulussa, joten myös vanhempien on tärkeää tietää toimintatavat ongelmien ilmaantuessa. Syyslukukaudella luokanvalvojan tunnilla kartoitetaan luokan tilanne kyselyn avulla. Tunnilla myös keskustellaan kiusaamisesta; miten se voidaan ehkäistä, mitä pitäisi tehdä, jos sitä ilmenee, ja miltä se tuntuu. Myös terveystiedon tunneilla asiaa käsitellään ja seurataan. Kiusaamista ehkäistään järjestämällä esim. toimintapäiviä luokkahengen kohottamiseksi.

6.7. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Auran kouluille on laadittu kriisivalmiussuunnitelma, jossa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma on valmisteltu yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma.

Kriisityön tavoitteet

Koulun kriisityön tavoitteena on tunnistaa kriisit ja toimia niissä nopeasti, tehokkaasti ja hallitusti. Kriisisuunnitelman avulla koulu vahvistaa yhteisön ja sen jäsenten kykyä selviytyä vaikeista tilanteista. Se tukee myös koulun henkilöstön jaksamista. Kriisin selvittäminen koulun tasolla on välttämätöntä, koska koulu on merkittävä paikka lasten ja nuorten elämässä. Kouluyhteisö ja sen jäsenet voivat muodostaa vahvan suojaa ja turvaa antavan tuen kriisin kohdanneille.

Tiedottaminen kriisitilanteissa

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, tiedottaa siitä rehtorille, tai jos rehtori ei ole paikalla vararehtorille.

Vastuu kriisitilanteissa

Kokonaisvastuu kuuluu rehtorille, joka informoi opettajakuntaa, oppilaita ja muuta koulun henkilökuntaa tapahtuneesta. Rehtori antaa opettajalle ohjeita ja oikeata tietoa tapahtuneesta huhujen ehkäisemiseksi ja tiedottaa vanhemmille. Rehtori kutsuu kriisiryhmän avukseen ja hoitaa tarvittaessa yhteydet poliisiin ja tarvittaessa yhteydet lehdistöön. Kriisitilanteessa toimintavastuu on aluksi läsnä olevalla aikuisella. Opettajan ensisijaisena tehtävänä on kriisitilanteessa huolehtia omista oppilaistaan. Jokaisella yhteisön jäsenellä on velvollisuus auttaa ja jokaisella on oikeus saada apua. Vakavan kriisin selvittelyn ja käsittelyn hoitaa koulun kriisiryhmä (rehtorit, kouluterveydenhoitaja, kuraattori, koulupsykologi, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja).

Kriisiryhmän tehtävät

- * ottaa selvää tosiasioista, sopii jatkotoimien organisoimisesta ja tiedottamisesta
- * miettii tarvittavien toimien laajuuden, delegoinnin ja koordinoinnin, harkitsee ulkopuolisen avun ja konsultaation tarpeellisuuden
- * tiedottaa koulun henkilökunnalle asiasta
- * päättää kuka vastaa tiedottamisesta koulun ulkopuolella (jos on kysymys henkilökriisistä, on tiedottamisesta ja asian käsittelytavasta sovittava perheen kanssa)
- * päättää kuka kertoo ja miten koulun oppilaille sekä
- * suunnittelee, millä tavoin estetään huhujen leviäminen
- * huolehtii, ettei kukaan jää yksin vaikeassa tilanteessa ja
- * kannustaa kuuntelemaan ja keskustelemaan asioista myös kotona
- * vastaa koulun kriisivalmiudesta ja järjestää tarvittaessa koulutusta

Työrauhaa ja turvallisuutta uhka- ja vaaratilanteissa

Auran perusopetuksessa noudatetaan Auran kunnan yhteistä ohjetta perusopetuslain 35-36 § soveltamiseen Auran peruskouluissa, ohjeet velvoittavat kaikkia Auran opettajia. LIITE Ohjeet käydään läpi aina uuden viranhaltijan perehdyttämisessä ja ne ovat nähtävänä koulun opettajanhuoneissa ja kotisivuilla. Ohjeet käydään läpi myös koulujen vanhempainilloissa.

Erityistilanteiden toimintamalli Auran yhtenäiskoulussa LIITE

6.8. Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Kun yksittäisen opiskelijan oppilashuollon asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava tarpeelliset tiedot oppilaan muistioon Wilmaan.

Tiedot kirjataan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Kirjattavia asioita ovat yksittäisen oppilaan:

*nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot

*asian aihe ja vireillepanija

*oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimet

*tiedot asian käsittelystä oppilashuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

*toteutetut toimet

*kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka- asemansa

Liitteet

Liite 1 Pelastussuunnitelma ja kriisisuunnitelma, lv. 2014 - 15

Erityistilanteiden toimintamalli Yhtenäiskoulu ja Kirkonkulman koulu

***Liite 2 Ohjeet perusopetuslain 35 -36 § soveltamiseen Auran peruskouluissa
(kevät 2014)***

Auran kunnan päihdestrategia

LIITTEET

Liite 1

***AURAN YHTENÄISKOULUN JA
KUNNAN PÄÄKIRJASTON
TURVALLISUUSSUUNNITELMA
JA
TOIMINTA ERILAISISSA ONNETTOMUUS-,
VAARA- JA VAHINKOTILANTEISSA***

Yleisohjeet hätätilanteissa

PELASTA! Varoita välittömästi vaarassa olevia, pyri pelastamaan heidät ja loukkaantuneet.

SAMMUTA! Sammuta tai yritä rajoittaa paloa siihen soveltuvalla sammutteella ja sammutusvälineellä.

Kaasupalo sammutetaan sulkemalla kaasuventtiili.

HÄLYTÄ! Tee koulun sisäinen hälytys

* suullisella ilmoituksella

* keskusradiolaitteella, jonka mikrofoni on keskusradiotilassa ja uuden koulun aulassa, rehtorin ja apulaisrehtorin toimistoissa.

Hälytyskuulutus tehdään painamalla kolme ensimmäistä punaista valoa palamaan ja painamalla kaiuttimen kuvalla varustettu nappi pohjaan, jolloin siinä oleva vihreä valo syttyy. Kuulutus kuuluu kaikkialla koulun alueella (ei Aura-Sali eikä kirjasto, johon on suullisesti tehtävä hälytys).

ILMOITA! Ilmoita onnettomuudesta ja avuntarpeesta yleiseen hätänumeroon 112. Pelkkä 112! riittää myös kunnan keskuksen alaisista puhelimista.

Soita hätäpuhelu seuraavasti:

- pyri soittamaan aina itse, jotta vältytään välikäsiltä*
- kerro ensin MITÄ on tapahtunut ja MISSÄ*
- vastaa sinulle esitettäviin kysymyksiin*
- toimi hätäkeskuspäivystäjän antamien ohjeiden mukaan*
- sulje puhelin vasta, kun saat siihen luvan*

RAJOITA! Alkusammutuksen lisäksi tulee palon ja savun leviämistä estää sulkemalla

ovet, ikkunat ja ilmastointi. Ilmastoinnin hätäkatkaisimet on paloilmoitin kaapin vieressä.

OPASTA! Opasta pelastusviranomaisia toiminnan aikana. Toimi heidän ohjeittensa mukaan. Toimi harkiten, rauhallisesti ja ripeästi. Poistu paikalta vasta kun saat siihen luvan.

Koulun lähellä sattunut ympäristöön vaikuttava onnettomuus tai vaaratilanne

Näistä onnettomuuksista tai vaaratilanteista ilmoitetaan väestöhälyttimillä, yleisradion ja

paikallisradion välittämällä tiedotteilla tai kaiutinautoilla.

Tällöin on toimittava puhelinluetteloiden alkusivuilla olevien ohjeiden mukaan.

HÄLYTTÄMINEN

Sisäinen hälyttäminen tapahtuu koulun keskusradion kautta. Jos keskusradio ei jostakin syystä toimi, annetaan kuulutus megafonilla tai koulun läpi kulkien, tarvittaessa jokaisessa tilassa käymällä. Kuulutuksen antamiseen voidaan käyttää vain aikuisia.

Keskusradiosta kuulutetaan rauhallisella äänellä:

” Koulun tiloissa on havaittu tulipalo (tai muu hälytyksen aiheuttanut tilanne). Oppilaita ja opettajia sekä kaikkia muita koulun tiloissa olevia henkilöitä pyydetään poistumaan rakennuksesta heti ja kokoontumaan sovittuun kokoontumispaikkaan.

(= tekonurmikenttä)

Koulusihteeri (tai tarvittaessa lähin toimistoa oleva henkilö) ottaa mukaansa oppilasluehkelon tai tiedon oppilasmäärästä ja opettajat tarkistavat oppilaiden läsnäolon ennen poistumista ja uudestaan kokoontumisalueella, josta ei saa poistua ilman pelastustoiminnan johtajan lupaa.”

Kuulutuksen suorittaa ensisijaisesti palon havainnut henkilö tai lähinnä keskusradiota oleva henkilö.

Varmistetaan, että kirjaston henkilökunta on saanut tiedon hälytyksestä.

HÄTÄILMOITUS 112

POISTUMISOHJE

Jokainen luokka poistuu käytävien ja eteisaulojen kautta ulko-oville ja edelleen poistumisohjeen mukaista reittiä kokoontumispaikalle.

Palo-ovet ja ikkunat suljetaan ja pidetään suljettuina.

Jos tulipalo tai jokin muu vaaratilanne (esim. uhkaava tilanne ulkopuolisen aiheuttamana) estää poistumisen käytävän tai eteisaulan kautta, tulee luokkien ovet pitää suljettuina ja alakerran luokista poistutaan mahdollisimman nopeasti ikkunoiden kautta.

Yläkerran luokissa on poistumistikkaat, joita pitkin poistutaan rauhallisesti.

Luokkien seinille on asetettu rakennuskohtaiset turvallisuuskuvat, joista selviävät poistumistiet, palontorjunta- ja ensiapuvälineet sekä muut turvallisuuteen liittyvät kytkimet

ja toiminnot.

Opettajan tulee laskea oppilaat ennen poistumista sekä jälleen kokoontumispaikalla, jotta

saadaan varmuus siitä, ettei ketään ole jäänyt rakennukseen.

Paras tapa on laskea oppilaat jonomuodostelmassa.

Oppilaiden, opettajien ja muun henkilökunnan tulee kokoontua sovituille kokoontumispaikoille (=koulun hiekkakenttä), josta ei saa poistua ennen lisäohjeiden saamista ja oppilaiden määrän tarkistamista.

Pelastautumista tulee harjoitella säännöllisesti kaikkien koulussa työskentelevien kanssa.

PELASTA! Välittömässä vaarassa olevat.

SAMMUTA! Lähimmällä alkuammuttimella

RAJOITA! Sulkemalla ovet ja ikkunat.

VAROITA! Kuuluta keskusradiolla tai muulla viestimellä

HÄLYTÄ! Palokunta, ambulanssi, poliisi 112

KIINTEISTÖSTÄ POISTUMINEN

* Opettaja ottaa ryhmänsä vastuulleen

* Opettaja laskee ryhmänsä ihmiset ja kertaa poistumisohjeet

* Opettaja määrää ryhmän poistumaan sovittua reittiä kokoontumispaikalle = KOULUN HIEKKAKENTTÄ ja poistuu ryhmän viimeisenä ja varmistaa, ettei kukaan jää jälkeen

* Kokoontumispaikalla opettaja laskee ryhmänsä ihmiset

* Mikäli joku puuttuu, opettaja ilmoittaa siitä heti pelastusjohdolle

* Opettaja pitää ryhmänsä kokoontumispaikalla odottamassa jatko-ohjeita ja poistumislupaa

ENSIIVUN TOIMINTAOHJE

Jokainen aikuinen antaa välittömän ensiavun taitojensa ja kykyjensä mukaan. Jos terveydenhoitaja on paikalla, hän antaa ensiapua.

Koulun ensiapulaukku on opettajien työtilan eteisaulassa ja se pidetään valmiudessa. Terveydenhoitajan tiloissa on lisää ensiaputarvikkeita.

Välitöntä lääkärihoitoa tarvitsevalle potilaalle soitetaan aina sairaskuljetus (112)

Jos potilaalla ei ole välitöntä hengenvaaraa, mutta lisätutkimukset ja -hoito katsotaan

tarpeelliseksi, hänet viedään kunnan terveyskeskukseen tarvittavia toimenpiteitä varten.

Aloitetaan tarvittaessa peruselvytys.

KOULUN KRIISITILANTEIDEN TOIMINTAMALLI

Määritelmä: Kriisiksi määritellään oppilaan tai koulun työntekijän kuolema, oppilaan

lähiomaisen kuolema tai itsemurha, mutta myös vakava onnettomuus, kouluväkivalta,

hysterisyyttä aiheuttava huhu, tulipalo tai muu uhkatilanne. Tarkoituksena on toimia heti,

jotta apua tarvitsevat saadaan seurantaan ja vältetään asiaa suurentelevilta huhuilta.

1. Koulun kriisiryhmä

1.1. Kokoonpano

Minna Kartano, rehtori

Jari Kainulainen, apulaisrehtori

Hanna Suomela, Marjo Järvenpää, erityisopettaja

Tanja Maunu, kouluterveydenhoitaja

Liisa Saarinen, koulupsykologi

*Tero Vinterbäck, koulukuraattori
Päivi Huhtanen, oppilaanohjaaja*

1.2. Tehtävät

- * kriisiryhmä kutsutaan koulun rehtorin avuksi kriisitilanteessa. Ryhmään kutsuttavia tarkistetaan tilanteen vakavuuden mukaan.*
- * kriisiryhmä kutsuu tarvittaessa henkilökunnan koolle*
- * mieltii jatkotoimenpiteet yhdessä kodin kanssa*
- * harkitsee ulkopuolisen avun tarvetta henkilökunnalle ja oppilaille*
- * pitää kriisisuunnitelman ajan tasalla*
- * ylläpitää kouluttautumista kriisityöhön*
- * perehdyttää uudet työyhteisön jäsenet kriisisuunnitelmaan*

2. Tiedottaminen

2.1. Tiedottaminen kriisitoiminnasta

- * informaatiota henkilökunnalle*
- * informaatiota vanhemmille*
- * tietoa oppilaille*

2.2. Tiedottaminen kriisitilanteessa

Henkilö, joka on saanut tiedon tapahtuneesta, on vastuussa siihen asti, kun hän on välittänyt tiedon rehtorille tai muulle vastuuhenkilölle.

Rehtori selvittää:

- * mitä asia koskee*
- * mitä on tapahtunut ja missä*
- * miten kaikki tapahtui ja mitä tapahtumasta tiedetään*

Jos rehtori ei ole paikalla, vararehtori on vastuussa. Vararehtorin varahenkilönä toimii työsuojeluvaltuutettu.

Koulun henkilökuntaa informoidaan tapahtuneesta.

Opettajat saavat ohjeita asian käsittelystä luokissa.

Tärkeää on antaa oikeita tietoja ja estää siten huhuja.

Kaikki tiedottaminen tapahtuu ensisijaisesti rehtorin kautta.

Toimintamalleja eri kriisitilanteissa

Onnettomuus koulussa

Hälytä ambulanssi

Aloita ensiapu

- * tieto terveydenhoitajalle tai terveyskeskukseen*
- * tieto rehtorille/kriisiryhmälle/henkilökunnalle*
- * oppilaat pois onnettomuuspaikalta*
- * silminnäkijät erilleen; heistä pidetään erityistä huolta*
- * ilmoitus huoltajalle mahdollisimman pian*
- * asian käsittely luokissa*

- * kirjallinen viesti koteihin asiasta
- * järkyttyneimmät oppilaat koteihin vain aikuisen mukana
- * asian jälkikäsittely luokissa
- * oppilaiden seuranta

Oppilaan kuolema

Oppilaan kuolemasta perheelle ilmoittaa pappi, poliisi tai sairaala.

- * tiedon saanut opettaja informoi rehtoria
- * rehtori informoi henkilökuntaa
- * luokan opettaja neuvottelee kriisiryhmän kanssa, kuka toimii perheen yhdyshenkilönä
- * perheen toivomuksia kunnioitetaan kaikissa asioissa, etenkin asiasta tiedottamisessa
- * keskustelu luokissa/muistaminen: suruliputus, hiljainen hetki, hautajaiset jne.
- * oppilaiden seuranta, avun välittäminen

Koulun henkilökuntaan kuuluvan kuolema

Rehtori informoi henkilökuntaa/luokkia yhteisesti.

Kriisiryhmä keskustelee ulkopuolisen avun tarpeesta

- * jälkikäsittely henkilökunnalle
- * keskustelu luokissa
- * muistaminen: suruliputus, hiljainen hetki, hautajaiset jne.
- * oppilaiden seuranta

Oppilaan lähiomaisen kuolema

- * tieto rehtorille
- * tieto henkilökunnalle
- * kotoa lupa saada kertoa asiasta muulle luokalle
- * luokan huomio oppilaalle
- * oppilaalle keskustelumahdollisuus
- * muistaminen: suruliputus, hiljainen hetki, hautajaiset jne.
- * oppilaan seuranta

Itsemurhan uhka

Puhu oppilaan kanssa:

- * älä jätä yksin
- * tarjoudu pohtimaan ongelmaa, ei ratkaisemaan sitä
- * kaikki vihjeet otettava todesta
- * aina heti yhteys kotiin ja ammattiauttajaan

Itsemurha

Koskettaa aina koko kouluyhteisöä.

KODIN KANSSA SOVITTAVA, MITEN TOIMITAAN.

Jälkikäsitteily erittäin tärkeää.

- * tieto rehtorille/kriisiryhmälle*
- * tieto koulun henkilökunnalle*
- * tieto oppilaille: perheeltä lupa kertoa tosiasiat, jotta perättömät huhut estettäisiin*
- * tiedote mahdollisista reaktioista ainakin oman luokan koteihin*
- * jälkikäsitteily henkilökunnalle*
- * ERITYINEN TUKI JA SEURANTA SILMINNÄKIJÖILLE JA LÄHIMMILLE YSTÄVILLE*
- * keskustelu luokissa*
- * oppilaiden seuranta*
- * muistaminen koulussa ja luokassa*

Väkivalta tai väkivallan uhka

- * tartuttava tilanteeseen*
- * yhteys poliisiin/vanhempiin*
- * yhteys kriisiryhmään ja rehtoriin, konfliktitiimiin*
- * rehtori informoi muita tapahtuneesta*

Päihteet

- * päihteet poistetaan aina ala-ikäisiltä. Ilmoitus sosiaalitoimistoon.*

Vakava uhkatilanne

Näitä ovat mm. suuronnettomuus, tulipalo, ammuskelu, uhkailut jne.

- * ilmoitus heti poliisille*
- * poliisi ottaa aina toiminnan johdosta vastuun*
- * kriisiryhmä ja opettajat auttavat tilanteessa mukana olleita*
- * tiedotus tilanteen mukaan, poliisi päättää tiedottamisesta*
- * suuronnettomuuden jälkihuolto ihmisille järjestetään viranomaisten pyynnöstä*
- * uhkailusta ilmoitus aina poliisille uhkailun tultua ilmi*

Kriisitilanteen arviointi

Henkilökunta arvioi kriisiryhmän kanssa, miten tilanne hoidettiin.

Tarvittaessa konsultoidaan mukana olleita ja tehdään tarvittavat muutokset kriisivalmiusohjelmaan.

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI VÄKIVALLALTA, KIUSAAMISELTA JA HÄIRINNÄLTÄ

Auran yhtenäiskoulussa kaikkiin esiin tulleisiin kiusaamis-, väkivalta- ja häirintätilanteisiin puututaan ja jokainen tapaus pyritään selvittämään niin hyvin kuin mahdollista.

Periaatteena on, että kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ei hyväksytä. Näihin asioihin

puuttuminen on koko työyhteisön asia ja koulun tavoitteena on kaikilta osin luoda koko

kouluyhteisössä luottamukselliset ihmissuhteet, myös vanhempiin ja muihin sidosryhmiin.

Koulussa on konfliktitiimi, jonka tehtävänä on kiusaamistapauksien selvittely. Konfliktitiimi raportoi toimistaan oppilashuoltotiimiä, joka ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin. Oppilashuoltotiimi käsittelee aina vaikeimmat tapaukset.

Toimenpiteet kiusaamis- väkivalta- ja häirintätapauksessa

Kiusaamis- ym. tapaukset kirjataan ja niiden selvittämisestä tehdään lyhyt raportti.

Seuraavat toimenpiteet sopivat yleisimmin käytettäviksi asioita vaihe vaiheelta selvitettäessä:

* Kiusaajalle ja muulle tekijälle ilmoitetaan, että kiusaamisesta, väkivaltaisesta käyttäytymisestä tai häiritsemisestä on tultava loppu

* kaikille hänen opettajilleen kerrotaan asiasta niin, että häntä ymmärretään pitää silmällä (=tarkka seuranta)

* ongelmasta keskustellaan tekijän vanhempiensa kanssa sekä kohteeksi joutuneen

oppilaan vanhempien kanssa

* asianosaisten vanhemmat kutsutaan keskustelemaan tekijän ja kohteeksi joutuneen kanssa

* puhutaan tekijän ystävien kanssa

* keskustellaan tarvittaessa luokkayhteisössä myös asiantuntija-apua käyttäen

* tilanteen kehittymistä seurataan ja tarvittaessa selvittelyä jatketaan edelleen oppilashuoltotiimissä.

RIKOS- JA ILKIVALTATILANTEESTA ILMOITTAMINEN

Toimintaohje rikos- ja ilkivaltatilanteen sattuessa

Opettaja, toimi näin

* kartoita tilanne, tapahtuma ja asianosaiset

* varmista ihmisten turvallisuus, tarvittaessa pyydä apua (poliisin hätänumero on 112)

* selvitä asianomaisten kanssa tapahtumien kulku, tee selvityksestä kirjallinen muistio

* tiedota asiasta asianomaisten kotiin, luokanopettajille ja rehtorille, konfliktitiimille, sosiaalitoimistoon

Poliisille tärkeitä tietoja rikostapauksissa ovat:

* tarkka tapahtuma-aika ja -paikka

* onko tekijä paikalla vai poistunut

* tekijän nimi, jos se on tiedossa

* tekijän tuntomerkit (ikä, pituus, vartalo, kasvot, silmät, hampaat, puhe, kädet, liikkuminen, suunta, johon liikkui sekä liikkumistapa)

* minne päin ja miten tekijä pakeni

* tekijän vaarallisuus (aseistautuminen, mielentila, uhkaukset, alkoholin ja huumeiden käyttö jne.)

* ajoneuvon rekisterinumero ja muut tuntomerkit (merkki, malli, väri, erityistuntomerkit)

**ILMOITUS VÄKIVALTAISESTA KÄYTTÄYTYMISESTÄ,
VÄKIVALLALLA UHKAAMISESTA, KOULUKIUSAAMISESTA**

Koulu

Pvm

Tekijät

Tapahtuman kuvaus

Toimenpiteet

Käsitelty oppilashuoltotyöryhmässä tai konfliktitiimissä

Psta _____

Tiedoksi - vanhemmat pvm _____

- koulutusvirasto pvm _____

- sosiaalitoimisto / lastensuojelu

Liite

KOULUN TURVAOHJE 2014 - 2015 (päivitetty versio 17.6.2014)

Kun havaitset vakavan sairauskohtauksen, onnettomuuden tai tulipalon, tee välittömästi HÄTÄILMOITUS numeroon 112. Ilmoita aina KUKA, MITÄ, MISSÄ, MILLOIN ja vastaa kysymyksiin. SULJE PUHELIN VASTA LUVAN SAATUASI. Toimi samoin myös muissa akuuteissa uhkatilanteissa.

Tärkeät puhelinnumerot

- Yleinen hätänumero, ampulanssi, poliisi 112
- Rehtori Minna Kartano 050 5549 742
- Apulaisrehtori Jari Kainulainen 050 5549 743
- Koulusihteeri Tuula Matilainen 040 127 2916
- Koulukuraattori Tero Vinterbäck 050 558 1902
- Koulupsykologi Eeva-Leena Kataja 0400 578 752
- Terveystenhoitaja Tanja Maunu 050 342 3846
- Keskuskeittiö Annukka Kinnari-Valkama 040 504 2423
- Kiinteistöhoitajat Martti Vuori 0400 822 394

Markku Uttu 050 431 6470

päivystys 050 406 1847

- Kirjasto 02-4864 3275
- kirjastotoimenjohtaja Riikka Uski 040 143 5701
- Esikoulu / Piia Laaksonen 040 553 6375

- Hiekkakentän Markulan talo 040 554 8635
- Iltapäiväkerho kivikoulu 040 672 4138
- Myrkytyskeskus 09- 471 977
- Hammashuolto 02-4864 1330

- Terveyskeskus 02-4864 1270
- työsuojelupäällikkö Kari Tuohi 040 830 7024
- Työsuojeluvastaava Riku Manni 0400 820 119
- Työterveys Terveyskymppi Riihikoski 02-776 4200

Kuulutus hätä-/kriisitilanteen sattuessa

- *Huomio, huomio tässä puhuu KUKA*
- *Havaittaja hoitaa kuulutuksen tai pyytää kuulutuksen*
- *Koulussamme on tapahtunut MITÄ*
- *Kaikkien sisällä olevien on poistuttava välittömästi/suojauduttava.*
- *Opettajat huolehtivat että toimitaan sovitusti.*
- *Tämä ei ole harjoitus. Toistan...*

Poistuminen hätätilanteessa

- *Opettaja kokoaa oppilaat ja määrää oppilaat jonoon, laskee oppilaiden lukumäärän sekä johtaa ja valvoo ryhmän poistumisen.*
- *Poistutaan ripeästi ja hyvässä järjestyksessä.*
- *Opettaja kulkee jonon viimeisenä ja sulkee ovet.*
- *Poistuminen ulos tapahtuu sovitusta ovesta.*
- *Ulkona kokoonnutaan "hiekkakentälle", jossa tarkistetaan, että kaikki ovat paikalla.*

Suojautuminen hätätilanteessa (esim. säteily/kaasuvaara)

- *Mene sisälle*
- *Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihto (keltaiset hätäkatkaisijat)*
- *Kuuntele radiota ja kuulutuksia*
- *Toimi annettujen ohjeiden mukaan. Älä käytä puhelinta*
- *Älä poistu alueelta ilman viranomaisien lupaa.*

Toiminta tulipalotilanteessa

- *Pelasta välittömästi vaarassa olevat. Opettaja johtaa pelastustoimintaa luokassa ja opastaa oppilaat mahdollisimman nopeasti turvaan.*
  - *Ellei palokellot soi, ilmoita palosta yleiseen hätänumeroon 112 ja toimita tieto rehtorille / kansliaan.*
- Aloita sammutus lähimmällä alkusammutusvälineellä silloin kun se on mahdollista*
- *Opasta palokunta paikalle.*
  - *Jokainen talossa työskentelevä on velvollinen ottamaan selville toimipisteensä lähimmän alkusammutusvälineistön.*

Uhkaustilanne

Kirjallinen tai suullinen uhkaus, uhkaava käytös tai epäilyttävä esine, reppu tai paketti

- *Jos uhkaus saadaan puhelimitse, niin yritä pitkittää puhelua ja saada mahdollisimman tarkat tiedot uhkaus- kaavakkeen mukaan (tutustu etukäteen).*
- *Kirjaa asiat paperille tai kaavakkeelle*
- *Rehtorille ilmoitus*
- *Poliisille tiedottaminen*
- *Hiljainen etsintä ohjeiden mukaan (esine tai henkilö)*
- *Evakuointi tai sisään suojautuminen poliisilta saadun ohjeen mukaisesti*

- *Uhanalaiset tilat tyhjennetään ja alue eristetään riittävän laajalta alueelta*
- *Liite = kaavake*

Epäiltyyn esineeseen, pakettiin tai laukkuun EI MISSÄÄN TAPAUKSESSA SAA KOSKEA!

Uhkaava käytös

Jos koulussa on meneillään jokin uhkaava tilanne, yritä pysyä rauhallisena ja suorita sisään suojautuminen mikäli poistuminen turvallisesti ei ole mahdollista.

- *Hiljainen kuulutus = yhteinen sopimus "koodista"*
- *Lukitse ovet*
- *Sammuta valot ja välttäkää liikkumista ikkunoiden ja ovien edessä.*

Pysykää hiljaa ja kuunnelkaa ääniä

- *Asettukaa vahvan seinän viereen makuulle*
- *Koulusta ei missään tapauksessa saa poistua ilman lupaa, sillä poistuminen voi olla vaarallista.*

Toiminta tapaturmissa

- *Anna omien taitojesi mukaisesti ensiapua*
- *Suojaudu verikontaktilta*
- *Vakavissa tilanteissa soita 112*
- *Toimita tarvittaessa terveydenhoitajalle, terveyskeskukseen lääkärille*
- *Muista täyttää vahinkoilmoitus vakuutusyhtiötä varten*
- *Ilmoita aina oppilaan kotiin*

Suhtautuminen huhuihin

Jos kuulet huhua jostakin uhkaavasta tilanteesta, ilmoita siitä heti opettajalle tai rehtorille. Älä lähde levittämään huhua eteenpäin, jottei koulussa synny turhaan paniikkitilannetta. Väärän tiedon levittäminen on rangaistava teko.

Asiattomat henkilöt koulussa

Kulunvalvonta koulutyönaikana kuuluu henkilökunnalle omien tehtävien ohella. Jokainen on velvollinen puuttumaan asiaan, jos havaitsee asiatonta liikkumista koulun tiloissa.

Epäkohdista on ilmoitettava rehtorille. Avainta ei saa lainata. Jos esimerkiksi oppilaan tulee päästä tiettyyn lukittuun huoneeseen, opettaja / muu koulun henkilökunta ei lainaa avainta, vaan käy itse avaamassa oven.

Varkautta ja ryöstöä edeltää usein tiedustelu. Tarkkaile oudosti käyttäytyviä asiattomia henkilöitä, seuraa heidän toimiaan ja paina tuntomerkit mieleesi, ilmoita havainnoistasi.

Älä luota haalareiden yrityslogoon vaan pyydä näyttämään henkilökortti.

Erityistilanteiden toimintamalli opettajille päivitetty 17.6.2014

	ASIA	PUUTTUJA	TOIMENPITEET/ VASTUUHENKIÖ	YHTEYDENOTOT	MUUTA
1.	Oppilas häiritsee opetusta	oppitunnin opettaja	tunnin opettaja keskustelee oppilaan kanssa ja tarvittaessa poistaa luokasta, kun jatkuu ohjaus kasvatuskeskusteluun	Tieto (Wilma) luokanvalvojalle, apulaisrehtorille, rehtorille ja kuraattorille. Ilmoitus aina huoltajalle (soitto tai Wilma)	Poistettaessa valvontaan 1. Hanna S 2. Marjo J 3. Jari K 4. Minna Luokasta poistaminen kirjataan Wilmaan (lila)
2.	Oppilas poistuu koulualueelta luvatta	havaintaja	Jälki-istunto 1h ensikertalaiselle, 2h seuraavasta ja sitä seuraavista kerroista.	Ilmoitus huoltajalle (soitto tai Wilma), jälki-istunto kirjataan Wilmaan (harm.)	Ilmoitus apulaisrehtorille, mikäli oppilaan kanssa vaikeuksia
3.	Luvaton poissaolo	oppitunnin opettaja	Merkintä Wilmaan (pun.). Oppitunnin opettaja tai luokanopettaja/-valvoja ryhtyy selvittämään syytä oppilaalta	Yhteydenotto huoltajaan ja kuraattoriin	Tunnit korvataan 45 min/oppitunti LIITE 1
4.	Oppilas karkaa/lähtee luvatta koulusta	havaintaja	Ilmoitus ainakin luokanopettaja/-valvoja ja rehtori. Mahdollisuuksien mukaan etsinnän käynnistäminen	Välittömästi soitto huoltajalle	Tarvittaessa yhteydenotto poliisiin. Mahdollinen rangaistus tapauskohtaisesti tai kuten kohdassa 2.
5.	Nahistelu, kinastelu, pienet riidat	havaintaja	1) Havaintaja selvittää: sovittaminen ja kasvatuskeskustelu 2) Tarvittaessa ohjaus kuraattorille	Tieto tarvittaessa luokanopettajalle/-valvojalle, kuraattorille ja apulaisrehtorille	Viedään asia tarvittaessa jatkokäsittelyyn KiVa-ryhmälle
6.	Kiusaaminen	luokanopettaja/-valvoja	1) Selvitystyö yhteistyössä kuraattorin kanssa 2) KiVa-ryhmän jatkokäsittelyyn kasvatuskeskustelu	Yhteys asianosaisten huoltajiin	LIITE 2 (poliisi, lastensuojelu ym.) Loimaa 071-874 6670, Turku 071-874 0261

7.	Oppilas käyttäytyy aggressiivisesti/ väkivaltaisesti	havaittaja	Tilanteen rauhoittaminen, turvaaminen ja apujoukkojen pyytäminen. Asian selvittely. lo/lv:lle ja rehtorille väkivalta aina jälki-istunto 2h	Havaittaja ilmoittaa luokanopettajalle/ -valvojalle, apulaisrehtorille ja rehtorille, kuraattorille, terveydenhoitajalle, huoltajille ja poliisille	Huom! Havaittaja: OPH-kirjaus. Väliintuloon mielellään kaksi aikuista. LIITE 3
8.	Oppilas uhkaa opettajaa/opettaja oppilasta	havaittaja rehtori	OPH-kirjaus, selvittely, sovittelu	Yhteys huoltajaan, ilmoitus työsuojeluun, OPH	Mahd. rikosilmoitus ja työnjohdollinen puuttuminen LIITE 4
9.	Huoltaja häiritsee/uhkaa opettajaa	rehtori	Toiminta tilanteen mukaan	Työsuojelu Poliisi	LIITE 5
10.	Oppilaalla on hallussaan teräaseita, räjähteitä tai tulentekovälineitä	havaittaja	1) Oppilasta pyydetään luovuttamaan tavarat 2) Jälki-istunto 2h 3) Yhteydenotto poliisiin (teräaseet ja räjähteet)	Tieto rehtorille, huoltajalle. Ilmoitus poliisi, lastensuojelu (teräaseet, räjähteet)	Luovutus huoltajalle, teräaseet/ räjähteet poliisille kiire 112 tai Loimaa 071-874 6670 Turku 071-874 0261
11.	Tupakointi	havaittaja	Koulun toimintamalli tupakointitilanteissa	Huoltajaan	LIITE 6
12.	Oppilaalla on hallussaan päihteitä tai hänen epäillään olevan tai hän on päihtynyt	havaittaja	Koulun toimintamalli päihdeasioissa.	Yhteydenotto huoltajaan, terveydenhoitajaan ja kuraattoriin. tehdään lastensuojeluilmoitus ja tieto poliisille hallusapitorikoksesta	OPH-kirjaus. LIITE 7
13.	Toisen oppilaan omaisuuteen kajoaminen (näpistely, varkaus, särkeminen)	havaittaja	1)kasvatuskeskustelu (näpistely) 2)Tieto rehtorille (OPH-kirjaus) → tarvittaessa ilmoitus poliisille	Yhteydenotto huoltajaan.	Mahdolliset korvaukset kotien välinen asia. Oppilas ohjataan kuraattorille.
14.	Ilkivalta koulua kohtaan	havaittaja	Selvittely: lievät → havaittaja, vakavat → rehtori (OPH-kirjaus), sovittelu vahinkojen korvaamisesta. kasvatuskeskustelu	Tieto luokanopettajalle/-valvojalle ja yhteydenotto huoltajaan ja tarvittaessa poliisiin.	Vahinkojen korvaaminen: siivous ja korjaus huoltajan suostumuksella, uuden hankinta, rahallinen korvaus

15.	Lapsi huoltamaton/mustelmainen/syömishäiriöepäily	havaittaja	1) Keskustelu huoltajan kanssa, konsultaatio terveydenhoitajan ja kuraattorin kanssa 2)OPH, ohjaus eteenpäin	Yhteys huoltajaan ja tarvittaessa lastensuojeluilmoitus. Väkivaltaepäilystä ilmoitetaan aina myös poliisille.	
16.	Kuolemantapaus kouluyhteisössä				LIITE 8

KAIKISSA KOULUA, KOULUYHTEISÖÄ, OPPILASTA, OPPILAITA TAI HENKILÖKUNTAA UHKAAVISSA TILANTEISSA ON OLTAVA YHTEYDESSÄ POLIISIIN, JOKA ARVIOI TILANTEEN VAKAVUUDEN JA RYHTYY TARVITTAESSA TOIMENPITEISIIN.

LIITTEET

1. Poissaolot (liite 1)

Poissaolot kirjataan oppitunnin tarkkuudella Wilmaan. Luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa poissaoloja, keskustelee oppilaan kanssa ja ilmoittaa luvattomista poissaoloista huoltajalle ja koulukuraattorille.

a) Luvalla

1. Oppilaalle anotaan ennen poissaoloa vapautusta koulutyöstä.
2. Luokanopettaja/-valvoja (enintään 3 koulupäivää) tai rehtori (vähintään 4 koulupäivää) myöntää oppilaalle vapautusta koulusta.
3. Oppilas selvittää ennen lomaa/loman aikana tehtävät, jotka tulee olla suoritettuina kouluun palattaessa.
4. Loman takia opiskelussa jälkeen jääneelle oppilaalle ei anneta tukiopetusta, vaan huoltaja vastaa opiskelusta.

b) Sairaana

1. Oppilas sairastuu.
2. Huoltaja ilmoittaa kouluun oppilaan poissaolosta **ensimmäisenä** poissaolopäivänä.
3. Oppilas huolehtii sairauden aikana mahdollisuuksiensa mukaan koulutehtävistään.
4. Sairauden jälkeen oppilas selvittää yhdessä opettajan kanssa puutteet oppimisessa.
5. Tukiopetus on mahdollista.

c) Luvatta

1. Kouluun ei tule ilmoitusta ensimmäisenä poissaolopäivänä.
2. Luokanopettaja/-valvoja ottaa yhteyttä oppilaan huoltajaan poissaolon selvittämiseksi viimeistään seuraavana päivänä.
3. Huoltajan kanssa sovitaan luvattomien tuntien (45 min/oppitunti) suorittamisesta läksykerhossa ja oppilas ottaa itse selville korvattavat tehtävät.
4. Mikäli luvattomat poissaolot jatkuvat, oppilas ohjataan koulukuraattorille

d) Myöhästely

1. Myöhästelyt kirjataan minuutin tarkkuudella Wilmaan.
2. Keskustelu oppilaan kanssa ja toistuvissa myöhästymisissä yhteys kotiin ja koulukuraattorille
3. Kaikki myöhästymiset korvataan kuukausittain ylimääräisellä opiskeluajalla.

2. Kiusaamiseen puuttuminen ja tilanteiden selvittely (liite 2)

Oppilaita ohjataan kertomaan aina kiusaamisesta aikuiselle. Jos kiusaamista esiintyy, asia siirryy koulukuraattorin ja/tai KiVa -ryhmän käsittelyyn.

3. Pahoinpitely (liite 3)

Opettajaa suojaa laki virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta (RL 16:1). Koulussa tapahtunut pahoinpitely ei ole asianomistajarikos vaan yleisen syytteenalainen rikos.

Opettajan tehtävä on ensisijaisesti hoitaa hänelle määrättyä virkatehtävää. Opettaja voi määrätä toisen turvallisuutta vaarantavaa oppilasta poistumaan. Jos oppilas vastustaa kehotusta vastarintaa tekemällä, opettaja voi käyttää perusteltavissa olevia voimakeinoja (perusopetuslaki 36).

Ennen toimintaa huomioitava:

- arvioi oppilaaseen kohdistuvan uhan määrä, vältä hätävarjelman liioittelua (RL 3: 10§)

- arvioi, onko sinun pakko toimia pelastaaksesi toinen vaarasta (Pakkotila, RL 3: 10§)
- huolehdi siitä, että paikalla on toinen aikuinen (tai todistaja yli 15v.) ennen kuin menet väliin
- huolehdi omasta oikeusturvasta. Pyydä todistajia kirjaamaan tapahtunut heti.

4. Oppilas uhkaa opettajaa/opettaja uhkaa oppilasta (liite 4)

a) Sanallinen tai kirjallinen uhkaus

1. Kaikkia osapuolia kuullaan rehtorin johdolla.
2. Lausunnot kirjataan ja allekirjoitetaan.
3. Otetaan yhteyttä kotiin, tarvittaessa työsuojeluvaltuutettuun.
4. Järjestetään sovittelu, johon vanhemmilla ja työsuojeluvaltuutetulla on mahdollisuus osallistua.
5. Myös rikosoikeudelliset toimenpiteet ovat mahdollisia.

b) Väkivallalla tai aseella uhkaaminen

1. Poistetaan tilanteesta kaikki, ketkä voidaan.
2. Tilanne rauhoitetaan parhaan kyvyn mukaan.
3. Kaikkia osapuolia kuullaan.
4. Lausunnot kirjataan ja allekirjoitetaan.
5. Otetaan yhteyttä kotiin ja lastensuojeluun sekä työsuojeluvaltuutettuun.
6. Järjestetään sovittelu, johon osallistuvat kaikki asianosaiset.
7. Myös rikosoikeudelliset toimenpiteet ovat mahdollisia.

5. Huoltaja häiritsee/uhkaa opettajaa (liite 5)

1. Uhatun tuntemuksen mukaan
  - yhteys poliisiin
  - asian muu selvittely
2. Koulurauhan (julkisrauhan) häiritseminen
  - yhteys poliisiin

6. Tupakointi (liite 6)

Jos oppilas jää koulussa kiinni tupakoinnista:

1. Oppilasta puhuttelee se henkilökunnan jäsen, joka hänet on kiinnisaanut.
2. Oppilas ilmoittaa henkilökunnan puhelimella itse huoltajalleen, mitä on tehnyt. Soitto toteutetaan henkilökunnan jäsenen valvonnassa.
3. Ensimmäisellä kerralla oppilas saa jälki-istuntoa 2H, joka kirjataan rangaistuskirjaan.
- 5 Jos oppilas jää kiinni toisen kerran tupakoinnista koulussa

- alle 15 -vuotiaista luokanopettaja/-valvoja tekee lastensuojeluilmoituksen
- yli 15 -vuotiaista tehdään ilmoitus poliisille (rikesakko)

7. Oppilaalla on hallussaan päihteitä, epäillään päihtymystä, on päihtynyt (liite 7)

a) Jos oppilaalla on koulussa mukana päihdyttäviä aineita

1. Oppilas tuodaan rehtorin luokse.
2. Oppilasta pyydetään avaamaan kassinsa ja tyhjentämään taskunsa. Jos hän ei suostu, yhteys huoltajaan (tai tarvittaessa poliisiin).

3. Oppilas ilmoittaa puhelimella itse huoltajalleen, mitä on tehnyt. Soitto tapahtuu rehtorin valvonnassa. Tarvittaessa oppilaan huoltaja kutsutaan koululle.
4. Oppilasta puhutellaan, määrätään rangaistus (2h) ja asia kirjataan rangaistuskirjaan.
5. Päihteet takavarikoidaan ja luovutetaan poliisille.
6. Asia viedään oppilashuoltoryhmään ja tehdään lastensuojeluilmoitus.

b) Jos oppilas esiintyy koulussa päihtyneenä

1. Päihtyneen oppilaan havainnut tuo oppilaan rehtorin luokse.
2. Rehtori ottaa välittömästi yhteyttä huoltajaan.
3. Oppilas saatetaan kotiin joko huoltajien tai koulun toimesta. Huoltajat vastaavat mahdollisista kyydityskustannuksista.
4. Oppilaalle määrätään jälki-istuntoa (2h), joka kirjataan rangaistuskirjaan.
5. Asiasta tiedotetaan oppilashuoltoryhmää ja tehdään lastensuojeluilmoitus.
6. Asiaa seurataan.

8. Kuolemantapaus koulu yhteisössä (liite 8)

Koulussa huomioidaan surun käsittelyssä koulun henkilöstön tai oppilaan kuolemantapaus esimerkiksi seuraavalla tavalla:

1. Koulussa järjestetään muistohetki, joka sisältää muistosanoja ja musiikkia, valkoliinainen pöytä ja kynttilä (kuva, jos on käytettävissä).
2. Lasketaan (yhteisesti) lippu puolitankoon.
3. Tapausta käsitellään yhteisesti luokissa keskustellen/kirjoittaen/piirtäen tms. Jos oman luokan oppilas on kuollut, hänen paikalleen voidaan asettaa kukkia, kynttilä tai liina.
4. Kotiin otetaan yhteyttä ja koulusta käy kaksi henkilöstöön kuuluvaa edesmenneen oppilaan vanhempien luona vierailulla, jos vanhemmat niin toivovat tai henkilöstöön kuuluvan edesmenneen lähiomaisen luona. Surunvalitteluksi viedään kukkia tai adressi.
5. Tarvittaessa käytetään kriisiryhmän asiantuntija-apua.

Liite 2

Rangaistuskäytäntöohjeistus / perusopetuslaki 1.1.2014 alkaen ohje 23.01.2014.

1. Ensisijainen rangaistusmuoto on KASVASTUSKESKUSTELU. Vain opettaja ja rehtori voivat määrätä.

2. Kasvatuskeskustelun käyttö:

A. kaikissa lievissä rikkeissä annetaan rangaistuksena kasvatuskeskustelu. Näitä ovat mm. pienet tappelut, painimiset, kiroilu ja muu voimasanojen käyttö, luvaton sisällä olo, opettajan ohjeiden noudattamatta jättäminen, luvaton ei vaarallinen esine koulussa, toistuvat unohtelut, jälki-istunnon laiminlyönti, luvaton lainaaminen, lumipallon heitto yms.

B. 1-4 -luokilla kasvatuskeskustelua käytetään pääsääntönä rikkeissä .

C. Kuka käy kasvatuskeskustelun ja milloin

Pääsääntöisesti kasvatuskeskustelun suorittaa rangaistuksen antaja. Keskustelun voi käydä kouluaikana tai koulupäivän päättyessä.

Toistuvissa rikkeissä rangaistuksen saaja voidaan ohjata apulaisrehtorin kanssa käytävään keskusteluun tai määrätä jälki-istuntoon. Tarvittaessa apulaisrehtori ohjaa kuraattorin vastaanotolle. Opettaja voi suoraan ohjata oppilaan tarvittaessa kuraattorin vastaanotolle.

D. Kirjaaminen ja tiedottaminen

Rangaistus yksilöidään, tapahtuman selostus, osalliset, päivämäärä ja kellonaika

Keskustelun jälkeen keskustelija kirjaa suorituksen Wilmaan.

3. Jälki-istunto

Jälki-istunto annetaan aina: tupakointi kouluaikana, alkoholin tuominen kouluun tai nauttiminen, toisen tahallinen väkivaltainen vahingoittaminen, vaarallinen esine tai aine koulussa, vakava uhkaileminen, luntaaminen, varastaminen, poistuminen koulun alueelta tai vastaavat vakavat rikkeet. Toteutus kuten aikaisemmin.